

Slægts – Tidende

for
Trekantområdet

Udgiwet af Trekantområdets Slægtshistoriske Forening

Nr.: 27

April

Sæson 2012/13

Bestyrelse

- Formand:** Jesper Ratjen, Majvænget 66, 6000 Kolding
☎ 7551 8063, e-mail: j.ratjen@stofanet.dk
- Næstformand,
redaktør:** Kai Aurbo, Borggårdsparken 38, 7080 Børkop
☎ 7586 8315, e-mail: kaiaurbo@gmail.com
- Kasserer,
bladudvalg:** Jonna Qvortrup, Prangervej 82, 7000 Fredericia
☎ 7592 9678, e-mail: jonnaqvortrup@hotmail.com
- Sekretær:** Niels Thomsen, Agatvænget 7, 7000 Fredericia
☎ 7624 0673, e-mail: aase.niels.thomsen@gmail.com
- Bibliotekar:** Nina Andersen, Cøhrsvej 4, 7000 Fredericia
☎ 3163 1030, e-mail: ninariet7@yahoo.dk
- Forlystelsesråd,
bladudvalg:** Vita Horsmark, Tunøvænget 13, 5500 Middelfart
☎ 6441 4456, e-mail: horsmark1@stofanet.dk
- Suppleant:
(Moccamester)** Hanne Olsen, Vesterdalsvej 6, 7000 Fredericia
☎ 4041 1879, e-mail: hajolsen@youmail.dk
- Suppleant:
(ass. Moccamester)** Irene Hansen, Hørvænget 25, Ågård, 6040 Egtved
☎ 7555 4718, e-mail: panduro@profibermail.dk

Møder afholdes den 2. mandag i månederne september-april og ofte i samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet (FU). De begynder kl. 19.15 og afholdes på LOKALHISTORISK ARKIV, Frederik III's Vej 6, Fredericia. Mødelokalet er åbent fra kl. 18.30, således at der er lejlighed til slægts snak og til at benytte foreningens bibliotek. Møderne indledes med ”medlemmernes 10 minutter”, hvor der kan fortælles om gode oplevelser, givtige kilder, læses op, gives tips osv. Udlån fra foreningens bibliotek sker i forbindelse med møderne og der vil altid være hjælp at hente til tydning af gotisk skrift eller ideer til at komme videre. Kaffe/te ”ad libitum” 5 kr.

Medlemskab (incl. abonnement på ”Slægts - Tidende” og ”Slægten”) pr. år 190 kr. – par 260 kr. GÆSTER ER VELKOMNE. Gæstebilletter 35 kr. pr. foredrag.

<http://www.trekanten-slaegt.dk>

WEB – master: Kai Aurbo.

Seneste medlemsmøder.

*Alle referater fra møderne finder du i sin fulde længde på foreningens hjemmeside:
www.trekanten-slaegt.dk*

Besøg på Landsarkivet for Fyn, den 27. november 2012

Af Otto Geisler, sekretær.

15 morgenfriske medlemmer blev modtaget af arkivbetjent Helle Bundesen, som førte os til arkivets spisestue, hvor vi modtog informationer om huset og dets muligheder for slægtsforskere.

Huset er fra 1893, hvor arkitekt Martin Borch havde haft meget frie hænder under opførelsen, som det ser ud i dag – en meget smuk bygning udvendig som indvendig. Udvendig er bygningen blandt andet udsmykket med heraldiske skjolde med navne i guld på hver af datidens herreder på Fyn.

Landsarkivet er beliggende i Odense Slots gamle køkkenhave. Bygningen er sammenbygget med den tilhørende provinsarkivlederbolig – et meget herskabeligt hus, hvor arkivets første læsesal ligeledes havde et rum. Arkivlederboligen bliver i dag anvendt af arkivet til forskellige formål.

I 1993 blev et længe tiltrængt nybyggeri sat i gang samt et stort arkivmagasin blev etableret i Islandsgade.

Nybygningen og den ”gamle” arkivbygning er sammenbygget af en arkivgang.

Helle Bundesen (billedet) viste os rundt i den ”gamle” arkivbygning i stue- og førsteetagen. Undervejs beså vi gamle arkivalier, som Helle Bundesen forklarede os om. Hun pointerede, at stort set alle arkivalier havde ”behov” for at blive berørt af menneskehænder, hvorfor hun meget betonedede for os, virkelig at bruge det blandt andet gennem bestillingssystemet DAISY. Om føje tid kan vi ”kun” bladre i arkivalierne gennem bestillingssystemet.

Vi afsluttede rundgangen i den nuværende læsesal, hvorefter vi selv granskede i de forud bestilte eller fremfundne arkivalier.

En stor tak til Helle Bundesen for en fremragende og lærerig rundgang med en kraftig opfordring til at bruge alle Landsarkivets muligheder.

Se flere billeder fra besøget på www.trekanten-slaegt.dk

Referat fra slægtsforedragsaften, den 10. december 2012

21 medlemmer deltog.

Af Otto Geisler

Titel: ”*Hjem til mor(d) i julen og andre juleadspredelser*” ved formanden Jesper Ratjen.

Formanden bød velkommen og vi sang Inger Madsens tekst til melodien ”Sikken voldsom trængsel” En tekst, som Inge havde skrevet for næsten 30 år siden.

Efterfølgende fik John Rasmussen ordet for at fortælle om en erindringsbeskrivelse indsamlet af 6 personer i Skærbæk om fiskerlejts historie fra et lille landingssted til nu en forstad til Fredericia.

Udgivelsen hedder »*Skærbækfortællinger*«. Det er bog 1 ud af planlagte tre, der netop er udkommet til en pris af kr. 120,-. Arkivet har modtaget et eksemplar.

Jesper Ratjen indledte første afdeling med at omdele fotokopier af de tekster, vi sammen skulle forsøge at læse.

Vi begyndte med et kirkebogsnotat fra Torslevs Kirkebog 1685-1809 i Hjørring Amt, som vi sammen transskriberede direkte fra lærredet om en datter Maren, der havde en galsindet moder Karen. Den 90-årige moder havde i flere uger været sengeliggende, og skulle også ofte have bedt om at blive ”hjulpet herfra”. En dag, hvor moderen igen havde været vanskelig slog det klik for Maren, som efter nogle lemlæstelser, kvalte moderen under en dyne. Maren bekendte straks mordet, som medførte, at hun efter rettergang fik en dødsdom for modermord. Kongen bifaldt dommen. Maren blev på vej til retterstedet den 21. januar 1762 knebet 5 gange med gloende tænger. På Pestilent Højen fik hun med økse afhugget højre hånd og derefter hovedet. Kroppen blev sat på stejle og hovedet på en stage – En skrap ”huskekage” for tilskuerne til det 4. buds ihukommelse. Sådanne hændelser kan der også læses i kirkebøger.

Udsnit af den ivrigt studerende forsamling

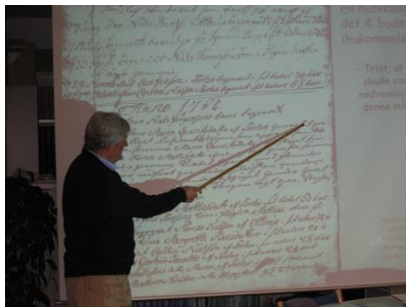
Jesper Ratjen fik god hjælp fra medlemmerne, som havde den omdelte kopi af teksterne og en klar tekst på lærredet fra pc-projektoren. Jesper lagde en transskription til at tage med hjem efter mødet.

Herefter fortalte Jesper Ratjen om julebelysninger som gadeillumination ved juletid og indledte med et citat fra københavneravisen "Dagens Nyheder" om at København efter svensk inspiration, havde været den første by i Danmark, der havde gadeillumineret belysning ved juletid – Når det nu var Kolding, der i 1930 var først (illustreret med foto fra Jernbanegade 1930). Paris og København var dog også begyndt i 1930, men Stockholms Drottninggatan havde været illumineret til jul allerede i julen 1923.

Kolding har haft juletræ på Axeltorv siden 1921. Herefter hørte vi, at det første juletræ i Jylland, "naturligvis" var i et koldingensisk hjem hos lærer og kordegn Jürgensen i 1822 efter at et sådant var blevet set af et par studerende sønner i København året før (Første gang i København i 1811). Nogle omkringboende borgere troede naturligt nok, at der var ildløs i pågældende hus den 24. december.

Efter kaffepausen var emnet: Julemærker – først og fremmest dem, som siden 1904 (og først i verden) er klæbet på juleposten, efter idé af postekspedient Einar Holbøll, som på den måde – med postvæsnets velvillige assistance – ønskede at samle penge ind til et sanatorium for tuberkel sygdomme børn. Da dette formål var blevet realiseret i 1910 (Julemærkesanatoriet Koldingfjord) og sanatoriet overdraget til "Foreningen til Tuberkulosens Bekæmpelse" blev formålet (som stadig i dag) at oprette og drive "Julemærkehjem", som kan give børn, som har behov for at komme hjemmefra i nogle måneder, en tiltrængt rekonvalescens. Vi så flere eksempler på de næsten 110 års julemærker.

Jesper Ratjen sluttede med endnu en gyseligt historie: En slægtsforskningshistorie om familien Holbøll, (som slægten Ratjen i øvrigt havde kendt i de 3 ældste generationer). Anledningen var, at Einar Holbøll var den person, der "opfandt" julemærket, der udkom i 1904, som det første jule-velgørenhedsmærke i verden.

Jesper Ratjen: "Er det svære ord fundet?"

Vi fik hele historien om stamfaderen, Slotsgartner Peter Rasmussen Holbøll, som i sin tid selv havde fortalt, at han var bondesøn fra Vrå i Ribe Stift og født 1717 og på et tidspunkt var løbet hjemmefra, fordi han havde fået en ond stedmoder. Men kan "Vrå i Ribe stift" nu passe, når der

findes et sogn og en landsby med navn Holbøl? Ganske vist ikke med et stednavn "Vrå" og ikke i Ribe stift, men i Slesvig.

Det umiddelbare udgangspunkt for at dokumentere slægten var at søge i kirkebogen for Holbøl sogn. Vi fik en historie om, hvor galt det kan gå i slægtsforskningen, hvis man tilsidesætter formodentlige facts og forfølger en fikts idé. I kirkebogen for Holbøl sogn fandtes en dreng født i 1717 med en far Asmus/Rasmus. Han var ganske vist døbt ”Jürgen” (Vi så det selv, og også at denne dreng ved konfirmationen 1733 af præsten kaldtes Jürgen Rasmussen). Men Peter Rasmussen’s tipoldebarn, generalmajor Harald Holbøll, som i 1910erne undersøgte Holbøll-slægtens oprindelse mente så, at Jürgen nok hed ”Jürgen Peter”?

At Peter Rasmussen Holbøll, altid kun havde brugt initialerne PRH, og ikke havde haft en stedmoder, anfægtede åbenbart ikke og i »Personalhistorisk Tidsskrift 1920« blev dette, som henførte familien Holbølls oprindelse til Landsbyen Holbøl i Holbøl sogn, publiceret.

I 1950erne tog Harald Holbølls barnebarn, Carl Th. Holbøll fat på at undersøge mulige kildematerialer grundigere. Han fandt i Lejrskov sogn ved Kolding en landsby Vrå og en gård ”Hvolbøllgård” og i et skifte fra Vrå i 1727 efter en hustru til gårdmand Rasmus Hansen var en søn ”Peter Rasmussen 10 år”. Rasmus Hansen giftede sig i 1730 igen, og Peter fik dermed en stedmoder. Det kan derefter med rimelighed slås fast, at Einar Holbølls familie stammer, som Peter Rasmussen (Holbøll) i sin tid fortalte, fra Vrå i Lejrskov sogn, Ribe stift, samt at familienavnet Holbøll var et navn taget efter en landejendom i sognet, som Peters far havde fætter-relationer til.

Det var et meget interessant og en anderledes måde at komme i julestemning på ledsaget af PowerPoint billeder.

Tak til Jesper Ratjen for et meget spændende foredrag – både det alvorlige og det mere muntre.

Referat fra medlemsmødet den 14. januar 2013

I samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet.

Af Otto Geisler, sekretær.

Tema: **”Styr på skelettet – hvad så?”** ved genealog og seniorkonsulent Erik Kann, Kennedy Centret, København.

Formanden bød alle velkommen og et ’Godt Nytår’. Der var ingen tilmeldt ’medlemmernes 10-min.’.

Formanden annoncerede en ny bog til biblioteket: ”Det Kongelige Døvstumme-Institut i Fredericia, 1880 - 22. marts - 1930”.

Herefter blev foreningens gode bekendt Erik Kann budt velkommen.

Erik Kann omdelte 3 kopi-sider om kilder og anvendte planchesider til foredraget om, at der efterhånden er kommet styr på anernes identitet, og at vi nu som slægtsforskere gerne vil videre med lidt mere supplerende ”kød” om anerne – hvordan gør jeg så det? Kan jeg overhovedet finde ud af sådan noget? – Ja, det kan du, og foredraget vil vise dig, hvordan du kan gribe det an!

Under alle omstændigheder, forklarede Erik Kann (billedet), findes ingen rigtige eller forkerte metoder til, hvordan man selv arbejder med sine aner og hvor dybt eller hvor bredt, man vil arbejde, men det er en dårlig idé at sige: Først et færdigt skelet og derefter kød. Arbejd integreret med begge dele samtidig, lød opfordringen. Alle som arbejder med slægtsforskning har en sikker fornemmelse af, hvad slægten består af – hentet blandt andet fra Arkivalier Online som efterretninger fra kirkebøger og folketællinger – faktaoplysninger (født/døbt, konfirmeret, gift, død/begravet) – Hvad med ”kødet”? – Prøv at ”gå over broen”, som Erik Kann udtrykte det. Arbejd dybere med faktaoplysninger. Dyk ned i udvalgte detaljer.

Erik Kann viste et eksempel om fadderoplysninger – var det familiemedlemmer? – boede de i samme sogn eller var de fleste faddere udenogsø? Er der en årsag? Inspirationen til sådanne analyser kan hentes i en artikel i Landbohistorisk Tidsskrift 2008, bind 1 af Martin T.H. Bork, om de udvalgte og de fravalgte – dvs. om sociale relationer i et landsogn i 1800 – 1850 belyst gennem fadderskaber. Erik Kann mente også, at der er (for) stor tilbøjelighed til at fokusere på netop folketællingsårene, og gav et eksempel fra en Folketælling i 1834 i Nors sogn om en person anført i to følgende folketællinger fra samme sogn, men hvor personen i mellemtiden var fundet til at have boet i et andet sogn – og var flyttet tilbage – Hvad var mon baggrunden for det?

Erik Kann talte meget om at anernes historie er ”universel” – Vi skal have det hele menneske, den samlede situation for øje og vi skal selv være med til at skabe den gode historie. Udgangspunktet, når vi begynder, må være, at informationerne skal være lette at *finde*, at *registrere* og at *formidle*: Informationerne skal være tæt knyttet til det enkelte individ – søg informationen, der er enkel og ligetil at få fat i – informationen skal være ”*let at komme af med*”. Tag udgangspunkt i ”det almindelige liv”, ”det normale”: Skolegang, bolig, uddannelse, arbejdsliv osv. Husk! At notefeltet i dit elektroniske slægtsforskningsprogram er et nyttigt værktøj!

Herefter viste Erik Kann forskellige praktiske eksempler på, hvorfra ”kødet” kan hentes, og hvad disse informationer indeholdt.

Skifterne kan ligeledes være meget interessante – bedst, hvis du udvælger nogle bestemte emner, f.eks. gældsforhold, køkkenredskaber, sengetøj eller møbler, da skifterne ofte kan være på utrolig mange sider, da alle forhold i skiftet oftest er noteret. Protokollen indeholder skifteproceduren – Hvem er til stede?, forhandlinger undervejs, økonomiske transaktioner i skifteperioden og noget om ”sønnen fra Amerika”. Fæstebreve og Skøde-dokumenter kan ligeledes beskrive ”kødet” til en bestemt person eller slægt.

Erik Kann kom ind på de mangfoldige oplysninger der findes i de militære arkiver, da alle en persons ”bevægelser” blev noteret. Først må man kende hvilken militær enhed personen er udskrevet til. Det ses i lægdsrullen (Også kaldet: »Sessionsekspeditionsprotokol«). Selve sessionens forløb og hver af de fremstillede mandspersoner er beskrevet i Sessionsforhandlingsprotokollen. Evt. indstilling til kassation ses i en »Sessionsvisitationsprotokol«. Når mandspersonen er udtaget til tjeneste ved en bestemt militær enhed får han tildelt et »soldaternummer« (som ikke er det samme som lægdsrullennummeret). Dette soldaternummer følger ham gennem hele tjenesteforløbet. Oplysning om den enkelte soldat fremgår af regimentets »stambog« eller et »stamblad«. Gennem stambøger med det militære nummer kan »Rapportbøger« findes om enhedens daglige meldinger.

Et af budskaberne fra Erik Kann var, at slukke for din computer og tænk på de spørgsmål du ville have stillet til dine aner for derefter, som beskrevet, at ”Finde”, ”Registrerer” og ”Formidle”

Erik Kann beskrev det samlede billede af foredragets indhold således: ”I virkeligheden handler det slet ikke om slægtshistorie/lokalhistorie, derimod om vores arbejde med fortiden, som kan illustreres ved koncentriske cirkler, hvor du selv står i den inderste cirkel og hver cirkel uden om bør studeres med stadig hensyntagen til den næste cirkel udenom”.

Anbefalet litteratur: Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk I-II (1990-1991) og Håndbog for danske lokalhistorikere (1965).

Erik Kann nævnte efter udsagn fra salen, at specielt sønderjyske kirkebøger omkring døde ofte havde noteret en mindre biografi om personen.

En lærerig og interessant aften med Erik Kann.

Husk sæsonkontingent forfalder til betaling den 1. september. Sidste betalingsfrist er 31. oktober.

Beløbet indsættes på foreningens konto i Middelfart Sparekasse, Reg.nr.: 0755 Konto nr.: 3223067866 eller betales kontant til kassereren senest 1. mødeaften.

Restance medfører sletning som medlem.

Referat fra slægtstemaaften den 23. januar 2013

21 medlemmer deltog.

Af Otto Geisler, sekretær.

Tema: **Opfølgning på ”Styr på skelettet”** ved medlem Hans Christian Høegh-Hansen og formanden Jesper Ratjen.

Formanden bød velkommen og udtrykte den mulige nødvendighed i at følge op på Erik Kann's foredrag ved f.eks. at kunne fremlægge konkrete eksempler på, hvordan det kan foregå med at ”sætte kød på skelettet”.

Hertil vil Hans Christian Høegh-Hansen og Jesper Ratjen selv vise nogle eksempler.

Formanden gav herefter ordet til Hans Christian Høegh-Hansen, som angav sit tema til: **”En slægtsbog som gave”**.

En nær bekendt af familien Høegh-Hansen, Kirsten, havde altid talt meget om sin familie og sine aner og i særdeleshed om en bestemt dåbskjole, givet til familien som barsels gave i år 1900 og siden anvendt i familien flere steder i landet.

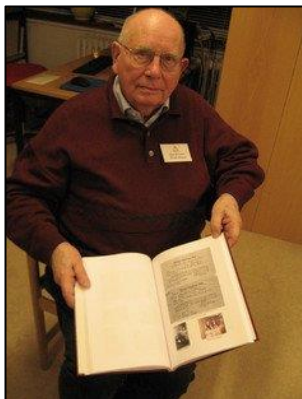
Vores forenings sensommerudflugt i 2005 gik til Hørvævmuseet i Krengerup på Fyn. I en særudstilling om dåbskikke var den netop omtalte dåbskjole overraskende udstillet vedlagt en historie om, hvem der havde båret den gennem flere slægtled. (Kirstens bror, som var skovfoged på Krengerup havde udlånt dåbskjolen). Da Kirsten 1½ år senere ville fylde 70 år, fik ægteparret Høegh-Hansen den idé at udarbejde en slægtsbog med dåbskjolens historie indarbejdet i fødselsdagsgaven.

Forsamlingen fik herefter en meget interessant historie med PowerPoint-ledsagelse om, hvorledes denne slægtsbog blev til. Arbejdsopgaverne blev derfor: At spore slægten mest muligt (skelettet). ”Kødet” skulle så indeholdes i følgende punkter: Kortlægge dåbskjolens historie. Er der særlige historier i eller om slægten? Billeder af slægten. Dokumenter, attester, breve eller lignende.

Med broderens starthjælp fik Høegh-Hansen kontakt til flere familiemedlemmer og endda til en lidt ”tabt” familie i Scotland. 35-40 spørgeskemaer, blev udsendt til alle opsporede slægtninge, hvor der ikke blot blev spurgt til den linjemæssige slægtsammenhæng, men også blev bedt om at komme med historier om slægten, samt billeder eller andre former for arkivalier til låns, som blot lå i gemmerne hos den enkelte.

Høegh-Hansen modtog bl.a. et foto af Kirstens oldefader, der havde været med i 1864, en skudsmålsgang fra oldemoderen; originale ’Kokoppe Indpodningsattester’ (vaccinationsattester). Vi fik historien om, hvordan Høegh-Hansen fik opsporet slægten i Scotland gennem et gammelt julekort fra 1949 og brev fra 1970.

Den færdige slægtsbog blev inddelt i to afsnit: 1) Beskrivelser af slægten. 2) Faktuelle oplysninger – Skelettet – i 10 generationer!

*Hans Christian Høegh-Hansen
med slægtsbogen til Kirsten*

Efter denne spændende fortælling tog Jesper Ratjen over og indledte med at gøre forsamlingen opmærksom på, at vi tidligere har hørt om "Husketræet", når vi i vores slægtsforskning havde ønsker om at beskrive en person - få "kød" på personen. (se Oda Andersens artikel: "Vi er selv historie" i »Slægten« nr.44, juli 2011).

Vi fik en historie om **skolegang** og tilhørende arkivalier fra provstevistatser fra Holtug Skole, med hentede oplysninger på DAISY fra Gjorslev Gods om "Skolesager" og Skolekommission med inventarliste og protokol over skoleforsømmelser, hvor der samtidig vistest navnene på skoleeleverne i den klasse. (Eksempler var hentet i bogen »På embeds vegne«. Nr. J05 i foreningens udlånsbibliotek). Det vides ikke præcist om også de samme informationer forefindes for private skoler.

Der kom eksempel på oplysninger om **soldaterlivet** gennem en konkret stambogsoplysning: "Tilgang 8de Musketeer Compagnie 1790". I denne militære stambogsoplysning blev der hentet flere personlige oplysninger. Der var ligeledes hentet et billede fra Tøjhusmuseets hjemmeside med en mandsperson i netop den uniform, der blev anvendt af Musketeerkompagniet i 1790'erne.

Angående **arbejdslivet** fik vi en historie om en faktor ved "Jyllands-Posten", hvis arbejdsliv blev belyst af avisomtale i både "Jyllands-Posten" og "Aarhus Stiftstidende" ved jubilæum samt dødsannoncer og nekrologer ved dødsfaldet. I en avis-jubilæumsbog kunne ses billeder fra arbejdspladsen.

Hermed blev der sat "kød" på en inspirerende slægtstemaaften med "levende" eksempler på, hvorledes vi kommer videre fra "skelet-tilstanden". Jesper Ratjen omdelte en kopside: "Jeg søger oplysninger om min anes SKOLEGANG".

Referat fra medlemsmødet den 11. februar 2013

34 deltagere incl. 1 betalende gæst deltog.

Af Otto Geisler, sekretær.

Tema: **"Dansk udvandring"** Det planlagte foredrag af cand.mag. Torben Tvorup Christensen, Det danske udvandrearkiv, Aalborg måtte aflyses på grund af foredragsholderens afbud grundet sygdom. I stedet tog Jesper Ratjen, Leif Horsmark og Henning Karlby med kort varsel over med et lignende tema.

Formanden bød alle velkommen og vi sang nr. 301: "Det er hvidt herude" (St.St. Blicher).

Efterfølgende havde Jonna Qvortrup (billedet) "Medlemmernes 10 minutter", hvor hun fortalte om datteren Simones skoleprojekt: **"Slægtsforskning i dansk i 9. klasse"**. Gruppen på 3 piger havde tegnet et slægtstræ med Simone som proband og hendes fædrene og mødrene aner som grønne blade på træets sidegrene. Som hvide "duntotter" var der på tegningen påsat små sentenser, som f.eks. "Det, det kræver for at blive gammel, er at leve længe". Forsamlingen roste Simone og hendes gruppe for det udførte projekt og udtrykte enighed om, at det kunne være en god begyndelse for unge ad denne vej, at interessere sig for sine aner og deres betydning for ens eget liv, inden anerne er borte.

Henning Karlby (billedet) havde et indlæg den 8. oktober 2012 med en rørende historie om en drengs oplevelser i 1864-krigen i Fredericia skrevet af Annesofie Hermann. Denne historie har Henning fulgt op på gennem bibliotek.dk med en personlig assistent fundet frem til bogen, som viste sig at være 3 hæfter om: **"Slægten Armand's oprindelse og vandring"**. Familien og familiernes slægtshistorie bliver fortalt fra deres fordrevne oprindelsessted og til deres dagligliv i Fredericia. Iflg. Henning er hæfte 3 en spændende lokalhistorisk fortælling om familien – nu Hermann's ophold i Fredericia (hvorfra omtalte historie er hentet); samtidig en kilde til og om reformerte slægter i Fredericia. TSF er lovet en kopi af dette hæfte til biblioteket.

Leif Horsmark fortalte fra sin egen slægtshistorie om oldefaderen Anders Peter Nielsen – en bondedreng fra Øland i Øster Han Herred, som var forsvundet i de almindelige forekommende søgemuligheder.

Efter flere besøg på Landsarkivet i Viborg blev Anders Peter ”fundet” som barnefader i en Alimentationsprotokol i Brønderslev, selvom han var blevet sporet til enen omkring Thisted. En dame fandt ham ligeledes i en afgangsliste fra 1872 i Ølands Kirkebog, hvor der stod, at han var udvandret til Australien. Gennem Udvandreakivet i Aalborg, i en Pasprotokol, blev det oplyst, at Anders Peter havde købt en indirekte billet - indirekte, fordi han var udrejst fra en ikke-dansk havn. Derfor var skibsnavnet ikke opgivet - til Queensland i Australien.

I tidsskriftet ”Slægt & Data” nr. 4/2009 havde Henning Karlby skrevet en artikel om, hvorledes man søger efter slægtninge trin for trin gennem statslige arkiver i Australien, f.eks. ”National Archives of Australia” (www.naa.gov.au). Denne artikel havde Leif haft meget gavn af.

Tilfældigvis stødte fru Vita i en norsk kilde på omtale af et tysk skib fra Hamborg til Australien i 1872. Det var det såkaldte ”feberskib” Alardus - et ældre ombygget fragtskib. Leif (billedet) henvendte sig derfor direkte til ’Queensland State Archives’ og spurgte til en passagerliste fra Alardus. Afrejsehavn, destination og årstal passede, så chancen for, at Anders Peter Nielsen havde været med netop det skib, var til stede. Det australske arkiv sendte kopier af passagerlisten, og minsandten: ”Heldet står den kække bi”. Den søgte Anders Peter stod på listen og det var også opgiver, hvor han var taget hen, da han gik fra borde. Arkivet har endnu ikke offentliggjort materialer tilbage fra 1872, som søgbart på internettet.

Jesper Ratjen gjorde opmærksom på søgemuligheder på udvandring gennem en ældre hjemmeside fra Frederiksberg Bibliotek (<http://old.fkb.dk/voksne/slgtsforskning/oversisk> [æ, ø er udeladt i adressen]. Under ”Oversøisk” findes følgende overskrifter: USA, Canada, Australien, New Zealand + Internationale baser. Desuden er der sider med ”Nyttige links til dansk slægtsforskning”.

Jesper Ratjen meddelte, at de oversøiske links vil blive indsat på foreningens hjemmeside.

Efter kaffen fortalte **Henning Karlby** om, hvorledes han behandler og opbevarer billeder til slægtsforskningen.

På lærredet så vi, hvorledes Henning ”behandler” et indscannet foto af ældre dato i Adobe Fotoshop 10-programmet.

Gem billedet som et motiv med 'efternavnet' TIFF.

Et TIFF-billede gemmer alle oplysninger om billedet i sig, hvilket kan have betydning ved viderebehandlingen i dit billedbehandlingsprogram til f.eks. forskel fra et gemt jpg-billede.

Henning betonedede i øvrigt betydningen af at anskaffe sig en ekstern harddisk til at gemme al sin slægtsforskning på, og at denne harddisk ikke opbevares samme sted som computeren.

Et godt møde om dansk udvandring til de oversøiske lande og om billedbehandling til din slægtsforskning.

Referat fra slægtstemaaften den 27. februar 2013

30 medlemmer deltog.

Af Otto Geisler, sekretær

Tema: **"Kirkegårde og begravelsesprotokoller"** ved kasserer Jonna Qvortrup og formand Jesper Ratjen.

Denne aften er det foreningen alene, der afholder mødet og foredragsholderne er derfor et par af foreningens egne medlemmer.

Jonna Qvortrup havde forfattet et skrift på en A4-side, som i kopi blev omdelt. Det har overskriften: "Kirkegårde på nettet".

Jonna (billedet) indledte med den gældende regel om gengivelse af afdødes gravmæle, der siger, at persondata for den senest afdøde skal mindst være 10 år gammel for at gravstenen lovligt kan mangfoldiggøres via internettet. (Iflg. Arkivloven af 1. juli 2003 er reglen om tilgængelighed 10 år, når der udelukkende er tale om oplysninger om afdøde).

Jonna Qvortrup tog udgangspunkt i sin egen familie-hjemmeside med links og viste både gravsten og gravsteder fra internetsiden: www.dk-gravsten.dk, som i dag dækker 1518 fotograferede kirkegårde af 2287 mulige. Denne internetadresse dækker danske kirkegårde, og der er mulighed for at søge på navn. Der kan i begrænset omfang søges på afdøde i udlandet.

Medlem Henning Karlby, som også fotograferer kirkegårde til dk-gravsten.dk, kommenterede indlæggene om de grupper af personer, som fotograferer kirkegårde

og deres mangel på samarbejde. Således kan alle tre grupperinger have fotograferet de samme kirkegårde.

Af yderligere hjemmesideadresser kan nævnes:
<http://sepper.dk/projektgravsten.php>; www.stegemueller.dk/dki;
www.gravstensarkivet.dk og www.gravsted.dk

Efter kaffepausen fortalte **Jesper Ratjen** med PowerPoint-ledsagelse om kirkegårdsprotokoller.

Jesper havde indhentet materiale på henholdsvis Kolding og Vejle Stadsarkiver, Koldings Kirkegårdskontor og på Fredericia og Børkop lokalarkiver. I Kolding er samtlige begravelser lagt på edb. Vi så eksempel på, hvilke oplysninger en kirkegårdsprotokol fra 1893 kunne indeholde af bl.a. om gravstedets nummer – gammelt og nyt, hvem afdøde var, begravelsesdagen og tidspunktet m.v.

Kirkegårdsprotokoller eller begravelsesprotokoller er graverens regnskabsbog over begravelser. I tidligere tid udarbejdede han endvidere en ”Kladdebog” med angivelse af tidsrummet siden sidste begravelse i det pågældende gravsted; interessant, men der har været problemer med at finde bøgerne på arkiverne.

Da der ikke findes register i eller til disse protokoller, skal hvert blad vendes, til man støder på et slægtsnavn eller direkte på den afdøde ane. Graverens interesse var jo indgang via gravstedsnummeret.

Jesper viste et andet eksempel på, hvorledes det kan være muligt gennem omtalte kladdebøger at finde ud af, hvor længe et gravsted har været i en slægts besiddelse, og hvem, hvornår en person er begravet med de samtidig nedskrevne personlige oplysninger.

Ved at bladre i kladdebøgerne og dér finde en person i samme gravsted med en ’recognition’, der enten har samme begyndelses- eller slutdato, som det tidligere fundne, er det en person, som er blevet begravet i en recognitions-periode før eller senere end de tidligere fundne recognitions-datoer. Vedkommende vil da sandsynligvis være en person, der tilhørte slægten.

Dette med at bladre hver enkelt side gav samtidig for Jesper Ratjen det resultat, at et for efterslægten ukendt barn var blevet begravet. En efterfølger var blevet døbt med samme navn.

Jesper Ratjen gjorde forsamlingen opmærksom på, at nyere kirkegårdsprotokoller ikke er særlige informative.

Til slut viste Jesper Ratjen nogle interessante og ”kunstfærdige” gravmæler fra Helsingør Kirkegård.

Der blev flere gange nævnt en søgemulighed på www.danpa.dk (Danmarks Nationale Privatdatabase) og www.arkibas.dk (Arkivvejviser, som kun omfatter medlemmer af landsorganisationen ”Sammenslutningen af Lokalkarkiver”).

En meget interessant aften fra Jonna Qvortrup og Jesper Ratjen samt med relevante informationer fra Henning Karlby om aftenens emner.

Referat fra ordinær generalforsamling den 11. marts 2013

27 medlemmer deltog.

Af Otto Geisler, sekretær.

Formand Jesper Ratjen bød velkommen til forsamlingen og vi sang nr. 300: ”I sne står urt og busk i skjul...”

Forinden var dagsordenen, regnskab 2012 og budget 2013 omdelt.

1. Bestyrelsens forslag til ordstyrer: Karsten Thomsen, blev enstemmigt godkendt.

Karsten Thomsen takkede for valget og indledte med at konstatere, at generalforsamlingen var lovligt varslet.

2. Bestyrelsens beretning ved formanden **Jesper Ratjen** – her i forkortet udgave: **Medlemstallet** er i dag på 113 betalende medlemmer fordelt på 91 adresser. 4 nye medlemmer er budt velkommen. Der har været 2 udmeldelser medens 9 medlemmer er slettet på grund af manglende kontingentbetaling. **Sidste rettidige indbetaling til bank eller kassereren er første mødedag i september.**

Se formandens beretning i sin fulde længde på foreningens hjemmeside:

www.trekanten-slaegt.dk

Formand Jesper Ratjen rettede til slut en **TAK**, fordi foreningen fortsat har kunnet holde møderne på Fredericia og Omegns Lokalhistorisk Arkiv. Hvor kan en slægtsforsker føle sig bedre tilpas, end på en arkivlæsesal? Når dertil lægges den beredvillige hjælpsomhed foreningen fortsat mødes med af den nye husvært Karsten Merrald Sørensen og hans stab, er der ikke noget at sige til, at foreningen føler sig i den grad hjemme.

Sluttelig erklærede Jesper Ratjen, at medlemmernes opbakning bag arrangementer gør det til en fornøjelse at være i bestyrelsen i **TSF** og det får bestyrelsesmedlemmerne til at yde en stor og ivrig indsats, som formanden hermed takkede sine kolleger for.

Men ikke mindst – tak til medlemmerne, hvis interesse for foreningens arrangementer gør alt til en fornøjelse. TAK!

Ordstyreren opfordrede forsamlingen kraftigt til en debat om de spørgsmål, formanden fremkom med i bestyrelsesberetningen.

Spørgsmål fra salen:

Henning Karlbj: Temaaften om slægtsbøger – Hvad har medlemmerne selv lavet af slægtsbøger?

Andre: Om at læse gotisk skrift.

Beretningen enstemmigt godkendt af generalforsamlingen.

3. Regnskabet for 2012 gennemgået af kasserer Jonna Qvortrup. Ingen spørgsmål hverken til foreningens indtægter eller udgifter.

Regnskabet enstemmigt godkendt af generalforsamlingen.

Budget for 2013 gennemgået af kasserer Jonna Qvortrup.

Spørgsmål fra Gudmund Bornemann Madsen om sensommerudflugtens indtægter og udgifter.

Budgettet enstemmigt godkendt af generalforsamlingen.

4. Fastsættelse af kontingent. Bestyrelsen foreslog uændret kontingent, således at medlemskab koster kr. 190 og par-medlemskab kr. 260. Gæstebillet uændret kr. 35.

Kontingentet for sæson 2013-2014 enstemmigt godkendt af generalforsamlingen.

5. Valg til bestyrelsen. De opstillede kandidater Jesper Ratjen og Kai Aurbo blev begge genvalgt.

Otto Geisler udtræder og i stedet blev Niels Thomsen valgt for 2 år.

Laila Køngerskov ønskede at udtræde og i stedet blev Nina Andersen valgt for 1 år.

Ingen yderligere kandidater var opstillet.

Generalforsamlingen godkendte valgene enstemmigt.

6. Valg af suppleanter, hvor Irene Hansen blev genvalgt. Leif Horsmark modtog nødigt genvalg. I hans sted valgtes Hanne Olsen.

7. Valg af bilagskontrollant, hvor John W. Rasmussen blev genvalgt.

8. Valg af bilagskontrollant-suppleant, hvor Gudmund Bornemann Madsen blev genvalgt.

9. Indkomne forslag. Ingen indkomne forslag.

10. Eventuelt:

Henning Karlbj fortalte, – i relation til, at vi kun har et enkelt medlem fra Børkop – at DIS-DK har registreret 18 personer incl. Kai fra postnummer 7080 Børkop.

Om foredragsønsker: Hanne Jensen henviste, angående foredragsemner til SLÆGTEN nr. 47, december 2012, side 36 ”Er din hest død så stå af – om udvandringen”. Til side 47, om et foredrag af Karen Greve Staarup, der fortæller om sin tip-tipoldefar, som i 1830-erne blev dømt for en kriminel handling. Og side 43, om et foredrag af Jørgen Peder Clausager med: ”Træk af kvindens liv fra omkring 1700 til 1970” med lokale eksempler fra bl.a. Torslev sogn.

Endvidere: Om brug af Mormonernes slægtsforsknings-hjemmeside (www.FamilySearch.org) med foredrag af Anna Margrethe Krogh-Thomsen.
Øvrige: Der bør fra aftenens start sidde en person til at tage imod betaling for gæstebilletter, hvis kassereren ikke ankommer samtidig med eventuelle gæster. Som forslag til sensommerudflugt kom der følgende: Gl. Estrup, Giveegnens Museum, Glud Museum, besøg i Brødremenighedens Christiansfeld, Jernbanemuseet i Odense– bl.a. om Fredericia-overfarten., Industrimuseet i Horsens, Horsens Statsfængsel og Kongernes Jelling

Formanden og dirigenten

Dirigenten Karsten Thomsen takkede for god ro og orden og formanden, Jesper Ratjen, takkede dirigenten og forsamlingen for en god generalforsamling. Generalforsamlingen sluttede kl. 20:10.

Den interessante film var fra serien Danskernes egen historie: "Folkefester".

Jesper Ratjen mindede om, at gode forslag til foreningen kunne sendes pr. mail til formanden.

Da bestyrelsen er blevet ændret, skal der lyde en stor tak til de tre afgående bestyrelsesmedlemmer:

Leif Horsmark: Sekretær 200 –2011 (10 år);
Moccamester 2011–2013 (2 år).

Laila Køngerskov: Assisterende Moccamester 2006-2010 (4år);
Bibliotekar 2010-2013 (3 år).

Otto Geisler: Sekretær 2011-2013 (2 år).

Den nye bestyrelse . . . se side 2.

Billedet følger i næste nummer af *Slægts-Tidende*.

Fra medlemskredsen.

Vor tidligere bibliotekar, Laila Køngerskov (billedet) har fundet følgende i Fredericia Dagblad.

Kvindeliget på Platz' mark. Til Egtvedpigens store held - og vi andres - blev hendes grav fundet af en sindig jyde.

I de første måneder af 1921 dominerede den lokale valgkamp avisernes spalter, men i begyndelsen af marts sneg en noget ældre nyhed sig ind.

I Vejle Social Demokrat kunne læserne erfare, at der på gårdejer Peter Platz' mark ved Egtved var fundet et interessant gravkammer, som indeholdt en kiste med et velbevaret skelet indsvøbt i oksehud.

Nationalmuseet var blevet underrettet og havde sendt en assistent til Egtved. Vedkommende "assistent" var professor Thomas Thomsen og han udtalte, at det var et meget spændende fund.

Andre dele af dagspressen gjorde noget mere ud af Platz' fund. Således havde Vejle Amts Avis dels en noget mere detaljeret artikel, dels gengav man få dage efter hovedstadspressens omtale af oldtidsfundet i Egtved.

Kisten dukker op

Begivenhederne tog fart den 24. februar, hvor gårdejeren var ved at fjerne en gravhøj og køre jorden ud på marken. Under det arbejde stødte Platz på en kraftig egestamme og sammen med naboen P. S. Pedersen, nåede man frem til, at det måtte være en gammel egekistebegravelse. Mange ville nok have været fristet til lige at linde på låget og se, hvad kisten gemte, men ikke de to fra Egtved. Som Berlingske Tidende skrev: "Der kan vanskeligt bruges for stærke Ord om den Betydning, som det har, at et saadant Fund just kommer til en Mand, der som Peter Platz er i Stand til at resignere overfor det saare fristende selv at aabne

en saadan Egekiste. "I stedet skrev de to mænd til "Oldnordisk Museum" i København og fortalte om fundet, og at man havde standset alt arbejdet af hensyn til museets interesse i fundet. Museet ville egentlig helst have ventet med udgravningen, til vinteren var ovre, hvilket man foreslog Platz, men han svarede den 28. februar, "da jeg Delvis har mit Folkehold baseret paa bortkørslen af Højen, der ogsaa næsten er flyttet, saa Kisten er meget nemt udgravet."

Så skrev museets direktør, Sophus Müller, i et internt notat "Her maa èn afsted snarest. Hvem vil? Hvornaar? Det blev så førstnævnte Thomsen, der drog til Egtved og indlogerede sig på højskolehjemmet.

Udgravningen

Den godt to meter lange kiste blev fotograferet, og meget forsigtigt løftede man låget af. Thomsen kunne konstatere, at alt i kisten lå som for godt tre tusinde år siden, da låget blev lagt over den døde. Man så et skind og en velbevaret spand af birkebark. Under skindet skimtedes noget uldent tøj kistens sider var hvide af ligfedt, som var af det vand, der havde været i kisten, men som stået ud i en stråle, da Platz et par dage før havde gravet nær kisten.

Det ville have været meget problematisk at arbejde videre med indholdet på åben mark i marts, så Thomsen mente, at det var bedst at få fundet fragtet til Nationalmuseet, hvilket Platz var enig i.

Kistens indhold blev så dækket med silkepapir og langhalm efter, at birkebarkspanden var taget op. Låget blev lagt på og kisten bragt hen til Platz' gård, lige inden det begyndte at sne.

Den 6. marts blev der tømret en kasse til kisten, og dagen efter blev det sjældne fund kørt til Lihmskov Station på Vandelbanen, hvorfra det i modsætning til Egtvedbanen kunne komme i en direkte vogn til København.

Den 9. marts ankom kisten til Nationalmuseet til nærmere undersøgelse. Den viste, at der øverst lå et koskind. Derunder et tæppe, som dækkede en piges halvlange hår. Herunder kunne ansigtsprofilen ses bevaret af huden. Tænder og hjerne kom også til syne, men skelettet og de andre bløddele var væk. Klædedragten var en bluse og et skørt tilsat et bæltespænde af bronze.

Den 8. september kunne museet meddele, at fundet ville være tilgængeligt for publikum, og det blev et tilløbsstykke. På én dag havde der således været 1600 besøgende. Man skulle næsten tro, at det havde været en hval, som var udstillet.

Museet
Gustav Boserup
Egtved fra 1924
af Egtvedpigen.
1. April 1924

Alle medlemmerne ønskes en rigtig god sommer og husk at reservere lørdag den 31. august 2013 til foreningens sensommerudflugt, der i år går til Industrimuseet i Horsens.

